

Groenbeleidsplan Valkenburg a/d Geul

24 januari 2023

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Doel van vandaag

- Informeren over de inhoud (op hoofdlijnen) van het Groenbeleidsplan

Inhoud presentatie

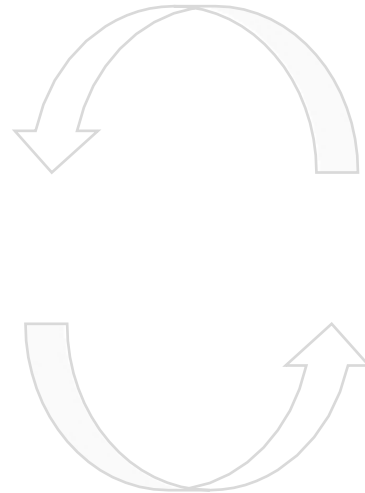
- **Aanpak / inhoud Groenbeleidsplan**
- Voorstel groenstructuur buitengebied
- Aanpak / beknopt voorstel groenstructuur kernen

Groenbeleidsplan – de aanleiding en doelstelling

Aanpak - inhoudelijke stappen Groenbeleidsplan

1. Afstemming bestaand beleidskader
2. Inventarisatie en analyse
3. Groenvisie
4. Groenstructuur en bomenstructuur
5. Instrumentarium groenbeleid
6. Uitvoeringsprogramma

In samenspraak met:

- A. Professionele stakeholders
- B. Inwoners
- C. Ambtelijk – andere beleidsvelden
- D. Politiek

Inhoud presentatie

- Aanpak / inhoud Groenbeleidsplan
- **Voorstel groenstructuur buitengebied**
- Aanpak / beknopt voorstel groenstructuur kernen

Visie op landschap en groen – algemeen

Algemene groenvisie aan de hand van universele waarden van groen

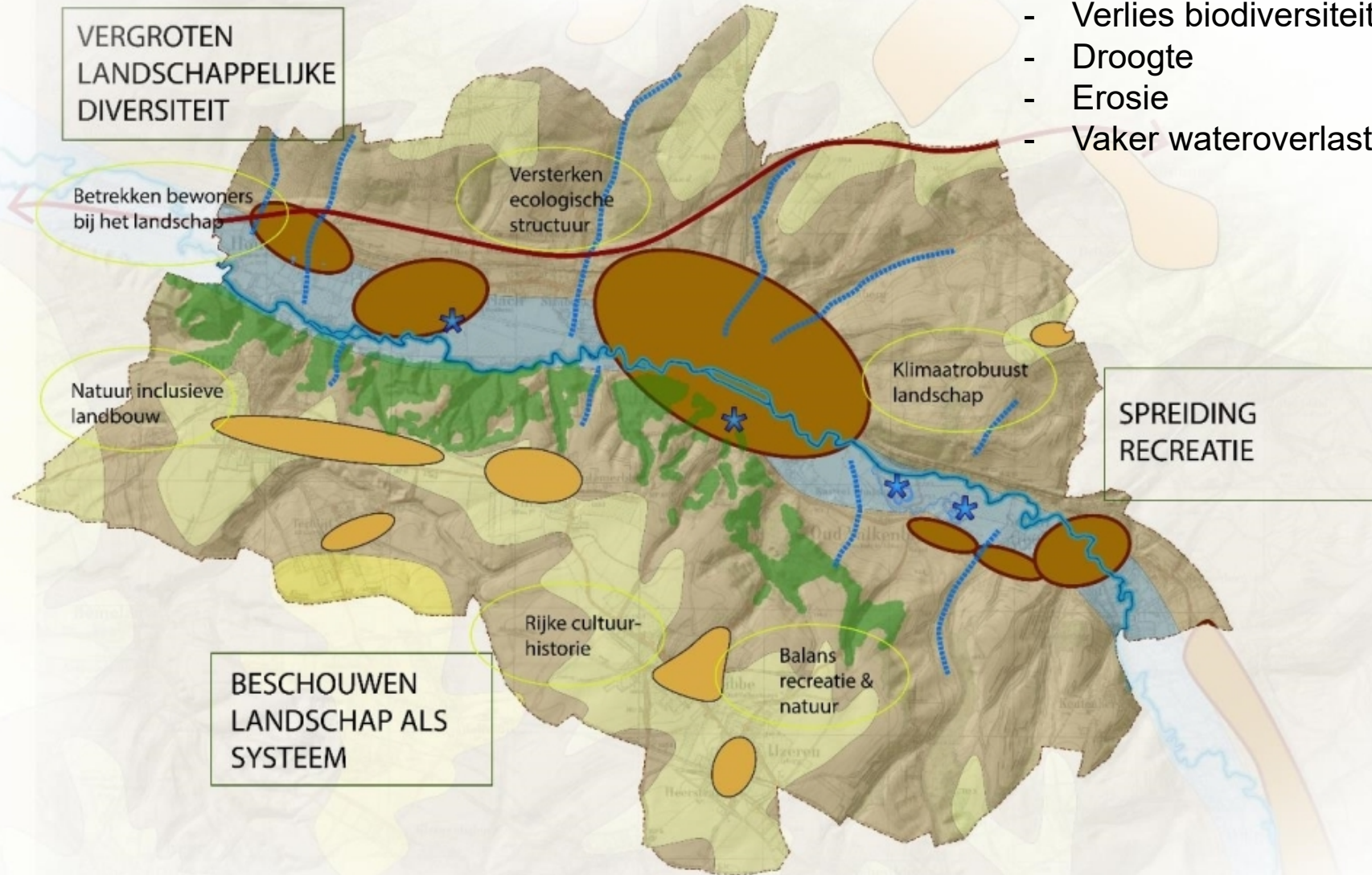
- Beeldbepalende functie → identiteit
- Structurerende, ordenende functie → afleesbaarheid
- Recreatieve functie → aantrekkelijk groen heeft positief effect
- Economische functie → welzijn en gezondheid, productiviteit
- Ecologische functie → biodiversiteit
- Fysische functie → hittestress, fijnstof, water vasthouden

Visie op landschap en groen – buitengebied

Inventarisatie en analyse:

- Verlies biodiversiteit
- Droogte
- Erosie
- Vaker wateroverlast

Groenvisie

Ambities

Maatregelen

Groenvisie: Waar willen we naartoe met onze natuur en landschap (globale denkrichting).

Ambities: waar streven we naar, per thema.

Maatregelen: hoe kunnen we de ambities realiseren.

Systeemwerking landschap:

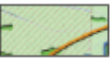

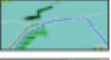

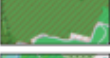

Wisselwerking tussen de lagen in het landschap:

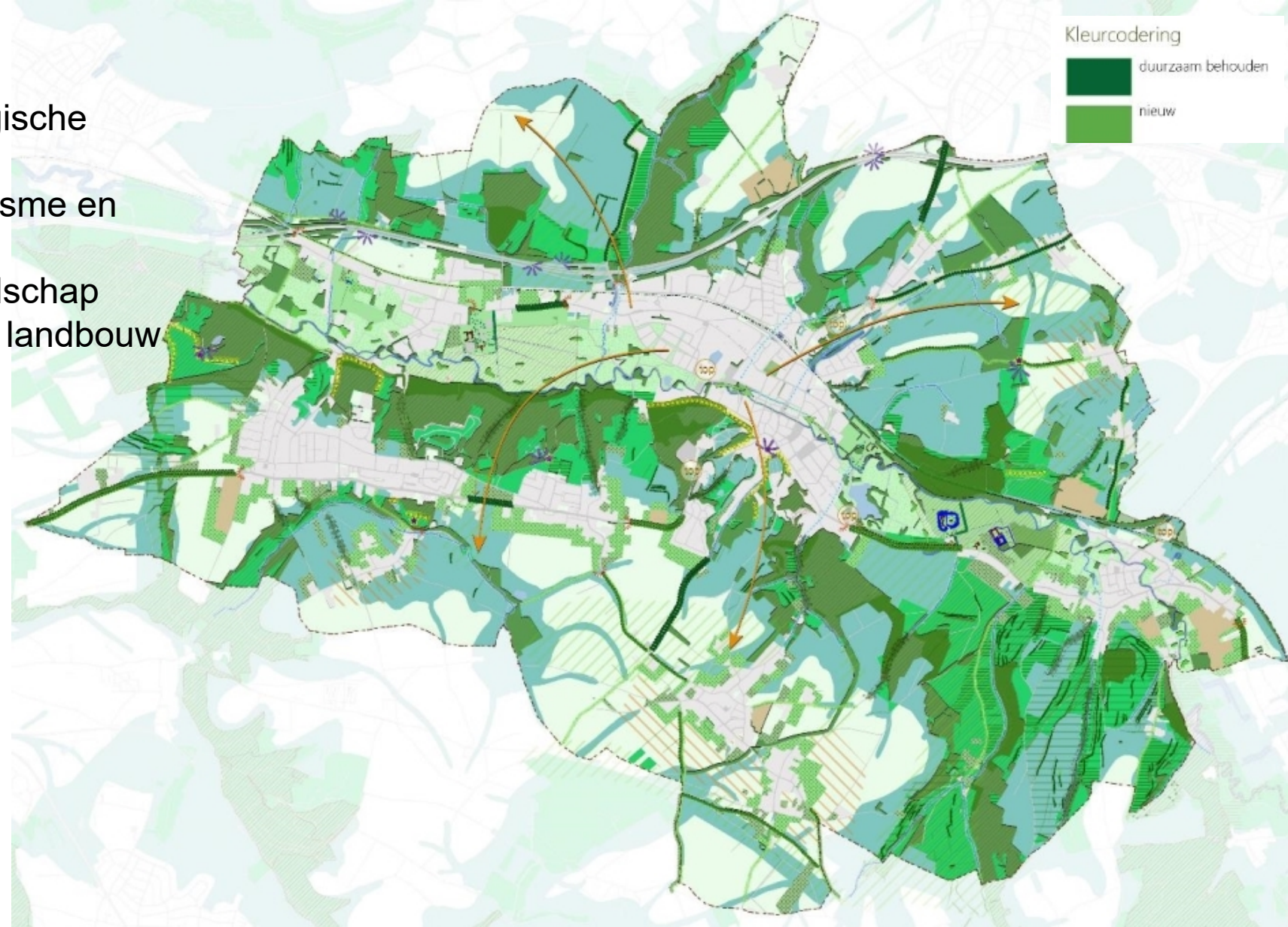
1. Abiotisch (bodem + water)
2. Biotisch (flora + fauna)
3. Antropogeen (menselijke ingrepen)

Het buitengebied: voorstel groenstructuur - visiekaart

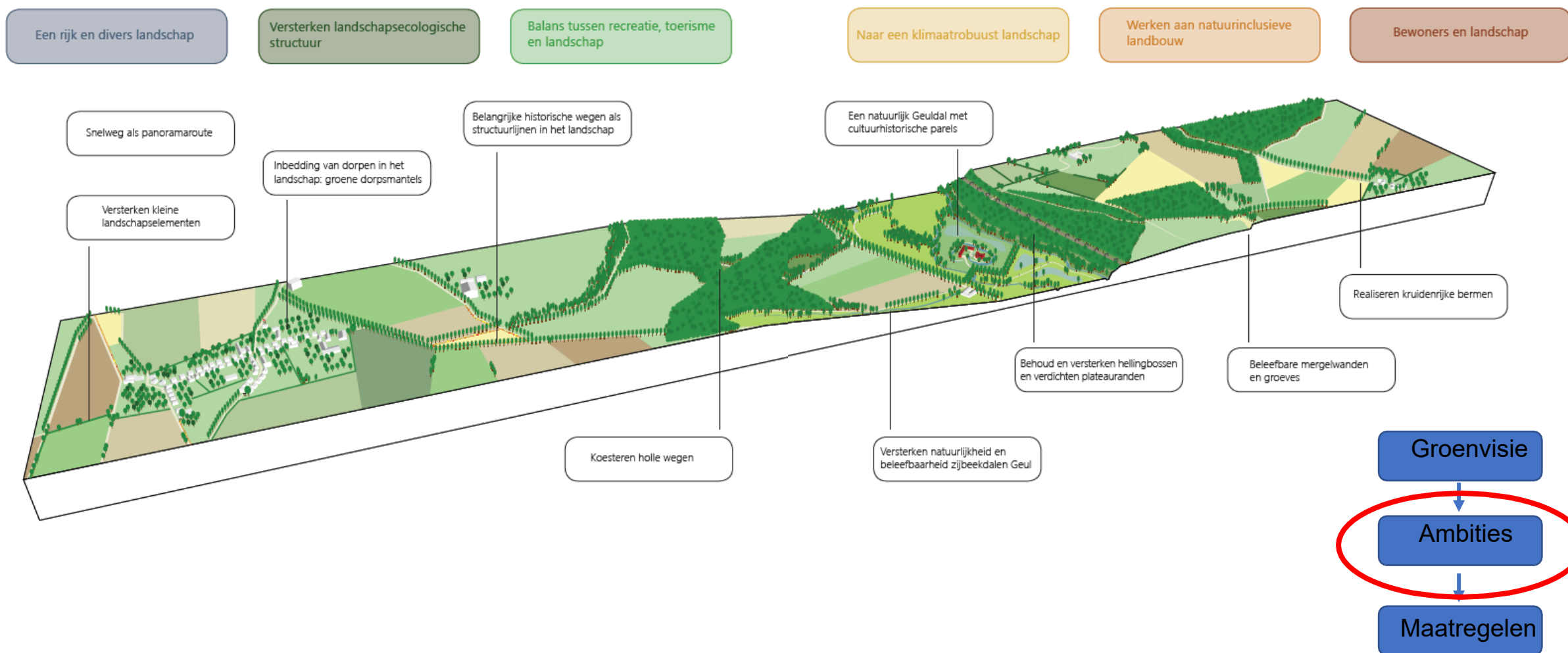
Thema's:

- Rijk en divers landschap
- Versterken landschapsecologische structuur
- Balans tussen recreatie, toerisme en landschap
- Naar een klimaatrobuust landschap

	Geuldal - natuur		graften (zie kleurcodering)
	Geuldal - cultuur		versterken groene karakter Geul
	dorpsmantels (zie kleurcodering)		bos (zie kleurcodering)
	zijbeken Geul versterken		oude boskernen (donker groen)
	holle wegen koesteren		natura2000 (arcering)
	kruidenrijke bermen realiseren		natuurnetwerk Limburg
	bomenrij dubbel (zie kleurcodering)		groenblauwe mantel
	bomenrij enkel (zie kleurcodering)		nog om te vormen naar na (horizontale arcering)
	mergelwanden zichtbaar maken		campings / vakantieparken
	zoekgebied kleinschalige recreatie		kernen
	versterken zichtrelaties landgoederen		spreiding recreatie
	versterken entrees kernen		uitzichten
	versterken ecologische verbinding		entrees versterken

Het buitengebied: voorstel groenstructuur

Ambities

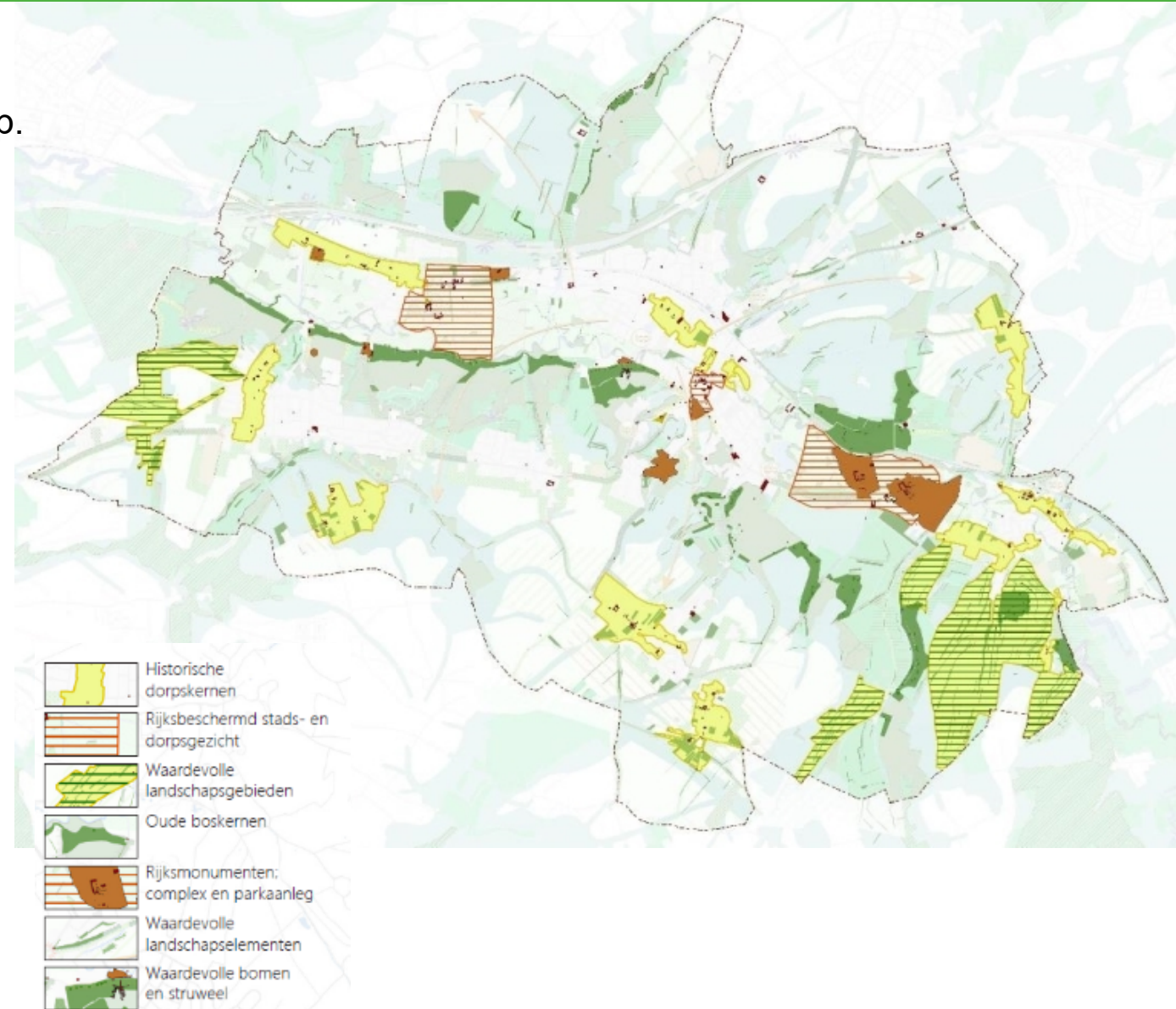
Rijk en divers landschap

Cultuurhistorie speelt grote rol in diversiteit landschap.

Geschiedenis van een plek wordt verteld, vergroot binding met het landschap.

Ambities:

- Behouden en versterken leesbaarheid landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Versterken historische lijnen en elementen.
- In stand houden waardevolle groenelementen/gebieden
- Inzicht verschaffen in cultuurhistorische

Ambities

Versterken landschapsecologische structuur

Diverse ambities, waaronder:

- Toename groenblauwe dooradering landschap.
- Versterken natuurlijk karakter Geuldal.
- Benutten VAB voor natuur.
- Tegengaan verheking landschap.
- Op kalkrijke bodems hoge natuurwaarden ontwikkelen.

Aanvullend is een rapport opgesteld dat ingaat op de kansen voor versterking van uitwisselings- en migratiemogelijkheden voor verschillende soorten fauna. De belangrijkste bevindingen zijn aangeduid

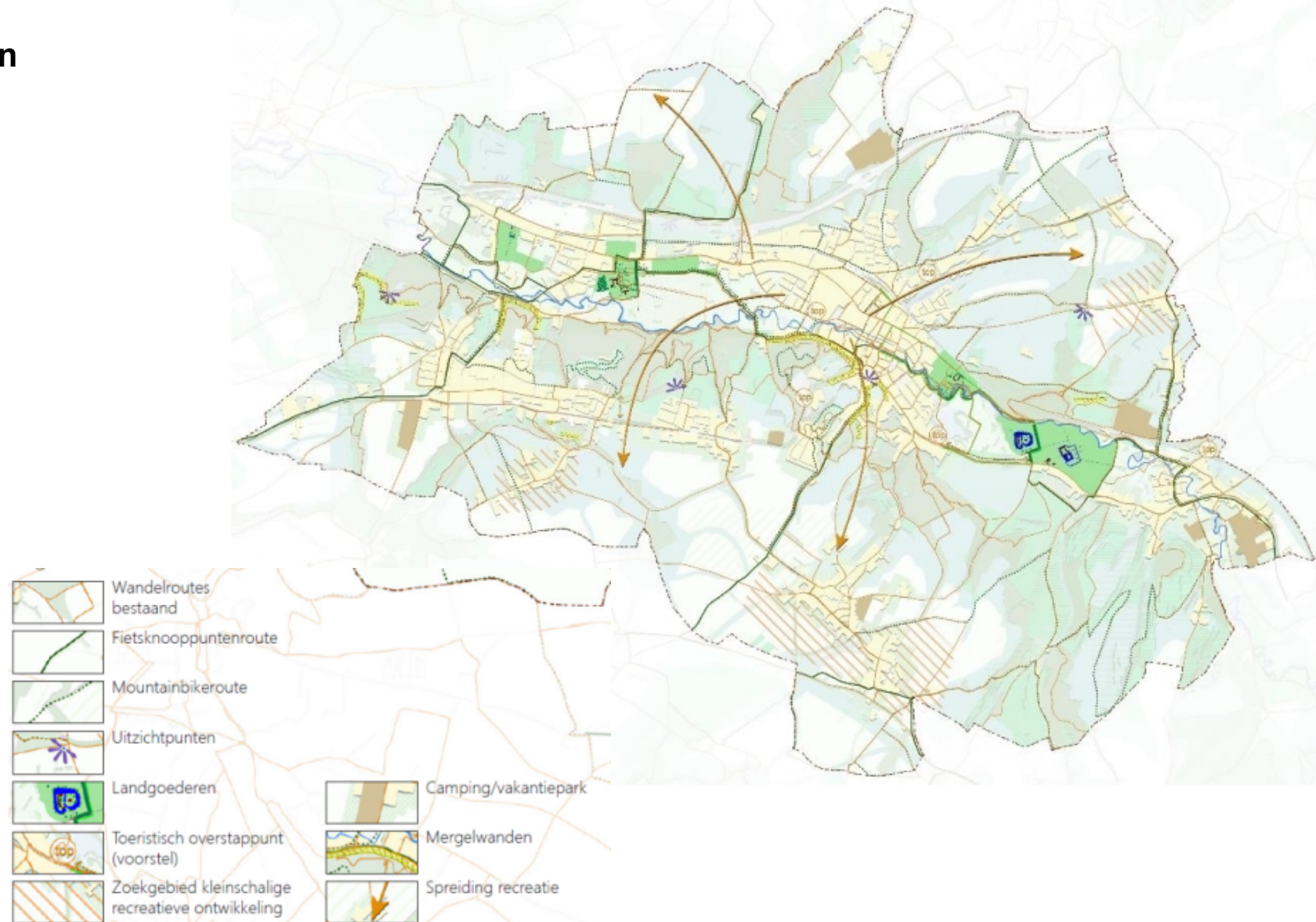
Ambities

Balans tussen recreatie, toerisme en landschap

Natuur en landschap zijn de belangrijkste trekkers voor recreanten/toeristen. Dus, landschap is economische pijler!

Ambities, waaronder:

- Spreiding en verleiding, meer richten op plateaugebieden.
- Versterken ommetjes rondom kernen.
- Robuuste inpassing campings en vakantieparken.
- Behoud en versterken bijzondere plekken/uitzichtpunten.
- Inzicht in het verhaal van een plek.

Naar een klimaatrobuust landschap

Landschap moet weerbaarder worden tegen effecten klimaatverandering.

Landschap moet sponswerking hebben: water opnemen wanneer het moet en afgeven bij droogte.

Ambities:

- Hemelwater opvangen daar waar het valt.
- Introduceren nieuwe vormen landbouw of toepassen aangepaste teelten waardoor water beter vastgehouden wordt in de bodem.
- Meer organisch stofgehalte in agrarische bodems.

Erosie als gevolg van hevige regen, wat veel schade en overlast oplevert voor de agrariër.

Om water vast te houden op de hoger gelegen plateaugebieden moeten meer van dit soort opvangbekkens worden gerealiseerd. Daarbij dient fors meer opgaand groen te worden aangeplant om hemelwater zoveel mogelijk ter plekke vast te houden.

Ambities

Werken aan natuurinclusieve landbouw

Veel Natura2000 gebieden in de gemeente. Stikstofneerslag moet verminderen.

Huidige agrarische bedrijfsvoering staat onder druk.

Duurzame landbouw als oplossing. Niet alleen uitdaging voor de agrariër, maar voor alle partijen in de keten, incl. de consument.

Natuurinclusieve landbouw is een kans voor het landschap, want voorwaarden creëren voor vestiging planten en dieren.

Schematische verbeelding natuurinclusieve landbouw.

Referentiebeeld van een (drink)poel, die ook als schuilplaats of leefgebied dient.

Natuurinclusieve landbouw in De Veenkoloniën als onderdeel van Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw.

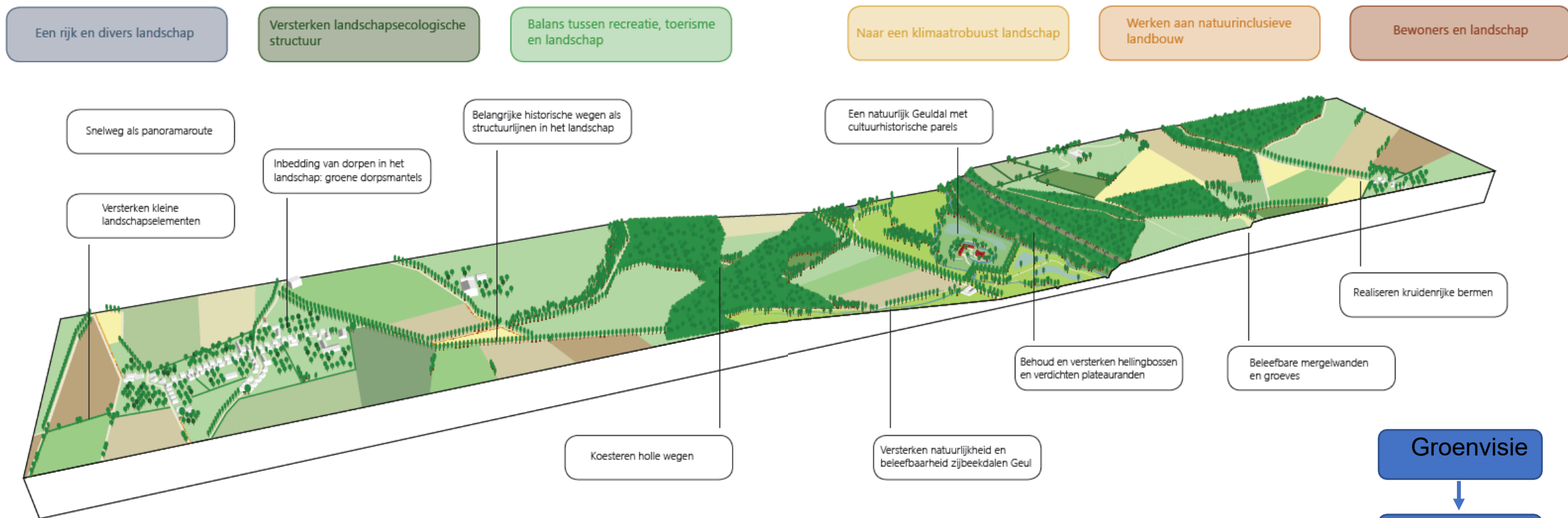
Betrek bewoners bij het landschap

Landschap is ook het domein van lokale bewoners. Landschap verandert steeds, soms geleidelijk, soms abrupt. Bewoners betrekken bij wel en wee van het landschap.

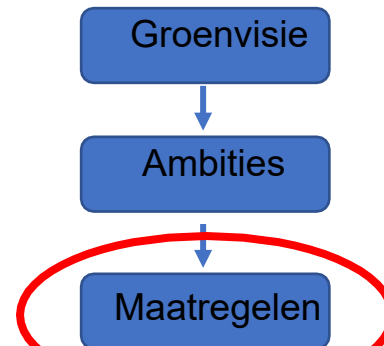
- Betrek bevolking bij kwaliteitsimpulsen in het buitengebied.
- Stimuleren aanleg erfbepanting en kleine landschapselementen.
- Verbeteren communicatie kap- en snoeiwerkzaamheden.
- Stimuleren aanleg voedselbosjes en pluktuinen.

Het buitengebied: voorstel groenstructuur

Nb. Gezien de tijd lichten we enkele maatregelen uit

Maatregelen

Natuurlijk Geuldal met cultuurhistorische parels

Versterken wisselwerking natuur en cultuur.

- Nieuwe ontwikkelingen voegen zich in/naar deze karakteristiek.
- Idealiter uitplaatsen storende elementen. Maar, dat is niet altijd mogelijk.

Daarom:

- Storende elementen dienen in ieder geval een robuuste landschappelijke inpassing te krijgen.

Nb. In Nationaal Landschap altijd lastig om bepaalde functies te laten landen

Maatregelen

Versterken natuurlijkheid en beleefbaarheid zijbeekdalen Geul

Water grootste vormer Zuid-Limburgse landschap.
Relatie zijbeekdalen en Geul versterken o.a. door:

- Natuurlijke beekdalvegetatie met opgaande beplanting voor schaduwwerking op het water.

Goed voor:

- Vasthouden hemelwater / creëren klimaatrobuust landschap
- Ecologische waarde/verbindingen
- Beleving van het natuurlijk systeem

Maatregelen

Beleefbare mergelwanden en groeves

Beter beleefbare mergelwanden door:

- Aanpassen beheer, minder begroeiing op de wanden zelf
- Versturende elementen verwijderen

Groeves beter beleefbaar / toegankelijk:

- Creëren uitzichtpunten
- Vergroten fysieke toegankelijkheid

Inhoud presentatie

- Aanpak / inhoud Groenbeleidsplan
- Voorstel groenstructuur buitengebied
- **Aanpak / beknopt voorstel groenstructuur kernen**

De kernen: inventarisatie en analyse – opgehaald bij bewoners, eigen bevindingen

Wensen bewoners algemeen:

- Vergroenen van het straatbeeld
- Meer divers / b(l)oeiend groen in de kernen
- Versteende voortuinen aanpakken
- Bermen / groenstroken voorzien van meer biodivers groen
- Lokale ommetjes
- Meer kleine landschapselementen, voornamelijk op de plateaus
- Meer corridors voor fauna in buitengebied

Eigen constatering

Sterktes

- Historische ensembles bebouwing en groen
- Markante bomen op bijzondere plekken
- Nabijheid natuur- en bosgebieden

Zwaktes

- Gebrek aan onderscheidende groenstructuur
- Gebrek aan groen in woonstraten
- Weinig variatie in het aanwezige groen

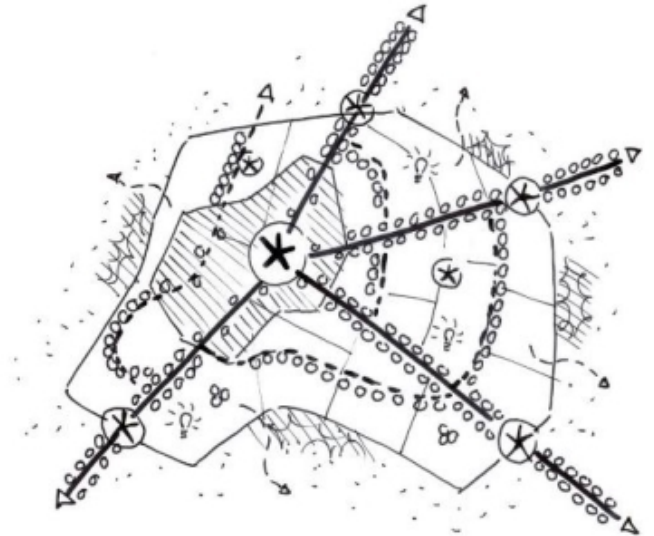
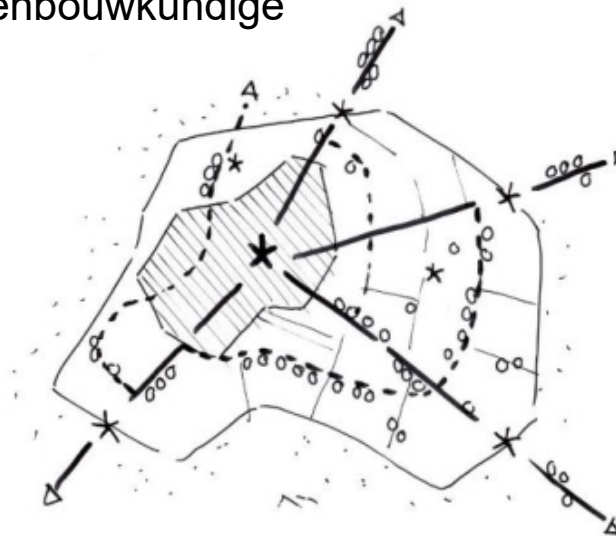
De kernen: voorstel groenstructuur – visie / aanpak

Visie:

- Centra van de kernen zijn door goede groenstructuur aantrekkelijk en herkenbaar. Identiteit met groen versterken.
- Bewoners met duurzaam groen in de straat een gezonde en aangename leefomgeving bieden.

Aanpak voor een heldere groenstructuur:

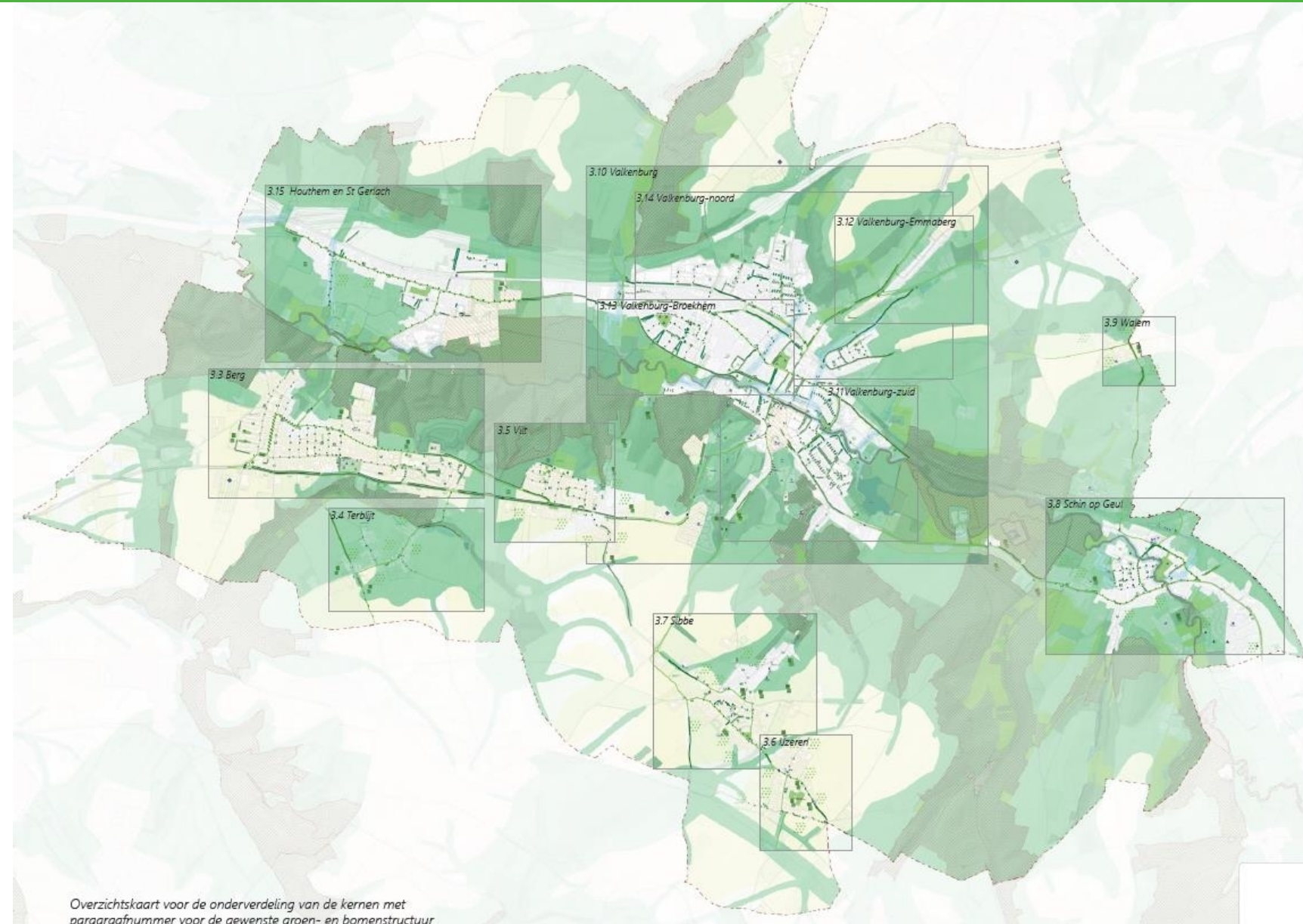
1. Gebiedsontsluitingswegen en entrees
2. Historische linten, centra en bijzondere plekken
3. Wijken en erftoegangswegen per stedenbouwkundige periode

De kernen: Voorstel groenstructuur

Per kern is het voorstel voor de groenstructuur uitgewerkt

- Nu: enkele voorbeelden toelichten

De kernen: Voorstel groenstructuur

Invalsweg Koningin Julianalaan
Valkenburg

- Matig groeiende boomstructuur vervangen door bomenstructuur met grandeur

De kernen: Voorstel groenstructuur

Historisch lint – St. Gerlach

- Stimuleren gevelgroen, want de straat biedt weinig ruimte voor bomenstructuur.

De kernen: Voorstel groenstructuur

Woonstraat – St. Gerlachplein

- Vergroenen, klimaatadaptief maken versteend plein met behoud parkeerfunctie.

Groenbeleidsplan Valkenburg a/d Geul

24 januari 2023

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

